

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Çevre ve Şehircilik Bakanı Murat Kurum tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Turan AYDOĞAN
İstanbul Milletvekili

Büyükşehir Belediye Kanunu ve Danıştay kararları şehir içi ulaşımı düzenlemede en önemli yetkilinin büyükşehir belediyeleri olduğunu söylemektedir. 5216 Sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu'nun "Büyükşehir Belediyesinin Görev, Yetki ve Sorumlulukları" başlıklı 7. Maddesinin "f" fıkrası aşağıdaki gibidir:

"f) Büyükşehir ulaşım ana plânını yapmak veya yaptırmak ve uygulamak; ulaşım ve toplu taşıma hizmetlerini plânlamak ve koordinasyonu sağlamak; kara, deniz, su ve demiryolu üzerinde işletilen her türlü servis ve toplu taşıma araçları ile taksi sayılarını, bilet ücret ve tarifelerini, zaman ve güzergâhlarını belirlemek; durak yerleri ile karayolu, yol, cadde, sokak, meydan ve benzeri yerler üzerinde araç park yerlerini tespit etmek ve işletmek, işletmek veya kiraya vermek; kanunların belediyelere verdiği trafik düzenlemesinin gerektirdiği bütün işleri yürütmek."

Ulaşım Koordinasyon Merkezi'nin (UKOME) yasal dayanağı 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu Madde 9'a dayanır. Madde 9'un içeriği şu şekildedir:

Madde 9- *Büyükşehir içindeki kara, deniz, su, göl ve demiryolu üzerindeki her türlü taşımacılık hizmetlerinin koordinasyon içinde yürütülmesi amacıyla büyükşehir belediye başkanı ya da görevlendirdiği kişinin başkanlığında, yönetmelikle belirlenecek kamu kurum ve kuruluşları ile, Türkiye Şoförler ve Otomobilciler Federasyonunun görevlendireceği ilgili odanın temsilcisinin katılacağı Ulaşım Koordinasyon Merkezi kurulur. İlçe belediye başkanları kendi belediyesini ilgilendiren konuların görüşülmesinde koordinasyon merkezlerine üye olarak katılırlar. Ulaşım Koordinasyon Merkezi toplantılarına ayrıca gündemdeki konularla ilgili üye olarak belirlenmeyen ulaşım sektörü ile ilgili kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarından*

25963

ih̄tisas meslek odalarının temsilcileri de davet edilerek görüşleri alınır. Bu Kanun ile büyükşehir belediyesine verilen trafik hizmetlerini plânlama, koordinasyon ve güzergâh belirlemesi ile taksi, dolmuş ve servis araçlarının durak ve araç park yerleri ile sayısının tespitine ilişkin yetkiler ile büyükşehir sınırları dahilinde il trafik komisyonunun yetkileri ulaşım koordinasyon merkezi tarafından kullanılır. Ulaşım koordinasyon merkezi kararları, büyükşehir belediye başkanının onayı ile yürürlüğe girer. Ulaşım koordinasyon merkezi tarafından toplu taşıma ile ilgili alınan kararlar, belediyeler ve bütün kamu kurum ve kuruluşlarıyla ilgililer için bağlayıcıdır. Koordinasyon merkezinin çalışma esas ve usulleri ile bu kurullara katılacak kamu kurum ve kuruluş temsilcileri, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı ile İçişleri Bakanlığı tarafından müştereken çıkarılan yönetmelikle belirlenir. Büyükşehir belediyelerine bu Kanun ile verilen görev ve yetkilerin uygulanmasında, 13.10.1983 tarihli ve 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun bu Kanuna aykırı hükümleri uygulanmaz. ”

Resmî Gazete’de yayımlanan 19 Şubat 2020 tarihli ve 31044 sayılı Büyükşehir Belediyeleri Koordinasyon Merkezleri Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik ile yukarıda belirtilen 5216 Sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu’na aykırı bir uygulama gerçekleştirilmiştir.

Bu bağlamda;

1. Anayasa’nın 124. maddesiyle Başbakanlık, Bakanlıklar ve kamu tüzel kişilerine kendi görev alanlarını ilgilendiren konularda yönetmelik çıkarma yetkisi verilmiştir. İdareler bu yetki çerçevesinde yönetmelik çıkarabilecekleri gibi, kamu hizmetinin daha etkin ve verimli yürütülmesi amacıyla yönetmeliklerde değişiklikler de yapabilirler. Yönetmeliklerin Anayasa, Yasa, Tüzük ve hukukun genel ilkelerine aykırı hükümler içermemesi ve öngörülen şekil şartına uyularak çıkarılması dışında; söz konusu düzenleme yetkisinin kullanılmasına kamu hukuku yönünden herhangi bir engel bulunmadığı açıktır. Fakat açıkça görülmektedir ki bu yönetmelik 5216 Sayılı Yasaya aykırılık içermektedir. Bu durumda yapılan uygulama Anaya 124’e de aykırılık içermektedir. Bu bilgidен hareketle, bu yönetmeliği hazırlayanlar Anayasa’ya aykırılığını göz ardı mı etmişlerdir?
2. Yönetmeliklerin üst hukuk normlarına aykırı olması durumunda açılan davalara bakıldığında Danıştay kararları da göz önüne alınırsa, ilgili yönetmelik için dava açılacağı Bakanlığınız tarafından ön görülmüş müdür?
3. Bu yönetmeliğin amacı büyükşehir belediyelerinin yetki alanlarını daraltmak mıdır?

25963

4. Bu yönetmelik ile yasanın verdiği yetki ile koordinasyonun da doğru biçimde sağlanması amacıyla büyükşehir belediyesinin yetkisi dahilinde bulunan ulaşım koordinasyonuna başka birimlerce de müdahale edilmesi durumunun idari karmaşaya yol açacağı açıktır. Bu bilgi ile olası karışıklıklar için aldığınız önemler nelerdir?